

הלכות תפלת הדרך

שוע"ר סי' ו

ו כל הברכות פותחין בברוך חוץ מברכה הסמוכה לחברתה ... וחוץ מברכת ההודאה, כגון מודים אנחנו לך על כל טפה וטפה כו', שמברכים על הגשמים, שאין צריך לפתוח בה בברוך כיון שהיא כולה לשון הודאה, וכן כל כיוצא באלו.

ז ברכת אלהי נשמה אינה סמוכה לברכת אשר יצר, שהרי מיד שניעור משנתו צריך לברך אלהי נשמה מדינא דגמרא ואשר יצר אין צריך לברך עד שיעשה צרכיו. ומה שאינה פותחת בברוך, היינו לפי שהיא ברכת ההודאה. ומכל מקום טוב לסמכה לברכת אשר יצר כדי שתהא ברכה הסמוכה לחברתה, שדי לה בברוך שבתחלת ברכה ראשונה.

שוע"ר סי' ק

ד היוצא לדרך, צריך להתפלל תפלת הדרך, שהיא יהי רצון מלפניך ה' אלקינו ואלקי אבותינו שתולכנו לשלום וכו' ... ומן הדין יכול לומר תפילת הדרך אפילו כשהוא מהלך, אלא משום מהיות טוב אל תקרא רע, יעמוד כשיאמרנה, אם אפשר לו, כגון שבני השיירה גם כן עומדים. ומכל מקום אין צריך לעמוד אלא מליכך, אבל אם היה רכוב אין צריך לירד, אלא יעמיד הבהמה מליכך אם אפשר לו, שאם ירכוב הרי הוא כמהלך (והוא הדין ליושב בעגלה, שאין צריך לירד, אלא להעמיד הסוסים אם אפשר לו).

ה אין צריך לומר תפלת הדרך אלא פעם אחת בכל יום שהוא הולך, ואפילו אם ינוח בעיר באמצע היום וחוזר ללכת ממנה להלאה, או לשוב לביתו. אבל אם דעתו ללון בעיר ואחר כך נמלך ויצא ממנה לעבור חוצה לה, או לשוב לביתו, צריך לחזור ולהתפלל אותה פעם אחרת, כאילו כבר לן בה (שכן הוא בכל הברכות, שכשהוא נמלך צריך לחזור ולברך, כמ"ש בסי' ר"ו).

ו מאימתי מתפלל אותה, משעה שמהלך בדרך, אבל לא כשעדיין הוא בתוך העיר שדר בה, לפי שאין להתפלל תפלת הדרך עד שיחזיק בדרך. ועיבורה של עיר דהיינו ע' אמה ושיריים סמוך לעיר, הרי הוא כתוך לעיר. ויש מי שמתיר אפילו בתוך העיר, משעה שגמר בלבו והכין עצמו לצאת בו ביום, שזה נקרא גם כן החזיק בדרך, שמוחזק לילך בודאי. ויש לסמוך על דבריו בדיעבד (ולדברי הכל כשהוא בדרך יכול לאומרה בתוך העיר שלן בה, כיון שכבר החזיק והולך בדרך ועודנו מחזיק בה, שבעיר זו אינו אלא אורח נטה ללון).

ז תפלת הדרך חותמת בברוך ואינה פותחת בברוך, לפי שאינה אלא בקשת רחמים. ואעפ"כ טוב להסמיכה לאיזו ברכה, כדי שתהיה ברכה הסמוכה לחברתה שאינה צריכה לפתוח בברוך. כגון אם הולך בבקר, יסמיכה לברכת הגומל חסדים טובים לעמו ישראל, אם מברך ברכת השחר לאחר שהחזיק בדרך, כמו שנתבאר. ואם הולך באמצע היום, יאכל או ישתה כשיעור שיברך ברכה אחרונה, או יטיל מים ויברך אשר יצר, ואחר כך יתחיל מיד יהי רצון מלפניך כו'.

ח לא תקנו תפלת הדרך אלא כשיש לו לילך פרסה, שהיא ח' אלפים אמה, שפחות מפרסה בקרוב לעיר אינו מקום סכנה מן הסתם. ואם רוצה לאמרה על דרך פחות מפרסה, לא יחתום בברוך (אתה ה'). אבל אם הוא מקום מוחזק בסכנה, צריך לאמרה אפילו בפחות מפרסה.

יש אומרים שלא תקנו תפילת הדרך אלא בתחלת הדרך שהיא פרסה ראשונה. ויש לחוש לדבריהם לכתחילה לאמרה בפרסה ראשונה. ואם שכח מלאמרה יאמר אותה כל זמן שהוא בדרך. ובלבד שלא הגיע לתוך פרסה הסמוכה לעיר שרוצה ללון בה, ומשם ואילך יאמר אותה בלא ברכה.

פסקי הסוד

צריך לאומרה משהחזיק בדרך חוץ לעיר, ביום ראשון כשנוסע מביתו. וטוב לומר מעומד אם אפשר בקל. ובשאר הימים שמתעכב בדרך עד שובו לביתו יאמר אותה בכל בוקר אפילו במלון, ויחתום ברוך אתה שומע תפלה בלי הזכרת השם. ואם דעתו לחזור מיד אומר ותחזירינו לשלום.

ס' המנהגים – חב"ד ע' 23

תפלת הדרך בקרון [מרכבה של סוסים], הי' הוד כ"ק אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע מתפלל בישיבה, ובמרכבת [רכבת] – בעמידה.

וכשנסע [כ"ק אדמו"ר מוהרש"ב נ"ע] מביתו, אף שנשאר במקום אחד כמה חדשים, הי' אומר בכל יום אחר התפלה תפלת הדרך – בלא שם ומלכות.